

PAUTES PER FER UN COMENTARI DE TEXT

1. Conèixer el text històric

- Llegir el text totes les vegades que calga fins a comprendre'l totalment. Si no es coneix algun terme, paraula o concepte, cal buscar-ne el significat en el diccionari, en una enciclopèdia o un manual, o bé preguntar-ho al professor o a la professora. Convé també copsar la idea argumental que transmet, així com les idees principals.
- Numerar les línies del text de cinc en cinc a fi que les referències que es fan del text siguin ràpides i còmodes.
- Subratllar les parts essencials del text. El subratllat és un exercici ben útil per a copsar l'aspecte fonamental del seu contingut; cal destacar els conceptes, els fets, els personatges i les dates bàsiques.
- Si cal, s'han d'indicar les intencions de l'autor i a qui va adreçat el document.

2. La classificació del text

Classificar el text significa desxifrar-ne la natura, el tema, la data, l'autor i el context històric general.

- La natura. El document pot ser:
  - Administratiu: cens, cadastre, estadístiques, llistes, etc.
  - Jurídic: lleis, decrets, constitucions, contractes, pactes, tractats, estatuts, etc.
  - Narratiu: escrits d'opinió extrets d'un llibre, un assaig o una obra literària.
  - Periodístic: articles d'opinió, notícies i entrevistes de premsa.
  - Testimonial: memòries, autobiografies, cartes, diaris, discursos, etc.
  - Historiogràfic: llibres i articles escrits per historiadors sobre un fet o un tema de natura històrica.
- El tema: polític, econòmic, social, cultural... o una combinació de diversos temes.
- La data de redacció del document.
- L'autor. Pot ser individual (un o diversos autors ben definits) o col·lectiu (un grup). En el primer cas convé indagar sobre:
  - La seua activitat professional i la seua relació amb el text.
  - Les dades biogràfiques fonamentals: anys de naixement i de mort, fets principals de la seua vida, etc.
  - La seua importància en el context històric.

- Els elements subjectius que projecta l'autor o l'autora davant una realitat històrica.
- El context històric general en què es va desenvolupar el text.

3. Com es desenvolupa el comentari

Un comentari de text és una anàlisi dels continguts d'un document amb l'objectiu d'enquadrar-lo en el seu context històric. Convé posar-hi una introducció, un desenvolupament i una conclusió.

- La introducció presenta el text. Ha d'indicar:
  - La natura del text.
  - La data de creació.
  - L'autor o l'autora, la seua funció amb relació al text i la seua importància històrica.
  - Breu context històric del text o de la situació històrica que narra.
  - Presentació de les idees principals que transmet.
- El desenvolupament o explicació pròpiament dita. Consisteix a analitzar i comentar el text.

a) L'anàlisi consisteix en:

- L'extracció de les idees principals que transmet.

S'han d'ordenar jeràrquicament, de les idees principals a les secundàries. Convé desenvolupar cada idea principal en una part; cada idea secundària s'ha de presentar en un paràgraf diferent, encara que estiguen subordinades a la idea principal i, per tant, interrelacionades.

- L'aclariment dels conceptes i dels elements que figuren en el text i la seua relació amb les idees principals i secundàries. Amb aquesta finalitat, és útil citar literalment parts del text i utilitzar la numeració de les línies.

b) El comentari consisteix en:

- La relació de les idees del text amb la situació històrica concreta.
- La crítica i la valoració, completant les idees i els arguments que transmet i enquadrant-los en el seu context històric: antecedents o factors que van determinar la creació del text, relació amb altres documents, conseqüències històriques que se'n poden deduir, etc.
- La valoració de l'objectivitat del text i la crítica de la seua aportació històrica.
- La conclusió consta de dues parts:
  - El resum en un o dos breus paràgrafs dels resultats del comentari.

– Una síntesi que indique també la importància del contingut del text en la seua època.

Bibliografia:

- Història 4t ESO - Comunitat Valenciana; Voramar - Santillana (**M.ª Ángeles López Cancio; Juan José Juste Pérez**); pàgs. 158 - 159.

- Bloc de **Toni Pitarc**:

<http://ccsocials.blogspot.com/2010/09/00-iniciacio-al-comentari-de-textos.html>

EXEMPLE PAUTAT D'UN COMENTARI DE TEXT

comentari d'un text històric

© apf

APLICACIÓ: La «Declaració dels Drets de l'Home i del Ciutadà» (1789)

Els representants del poble francès constituïts en Assemblea Nacional [B] considerant que la ignorància, l'oblit o el menyspreu dels drets de l'home són les úniques causes dels mals públics i de la corrupció dels governs, han resolt exposar en una declaració solemne els drets inalienables i sagrats de l'home, perquè aquesta declaració [A], constantment present a tots els membres del cos social, els recorde a tota hora els seus drets i els seus deures; perquè els actes del poder legislatiu i els del poder executiu [C], podent en cada instant ser comparats amb l'objecte de tota institució política, siguen més respectats a fi que les reclamacions dels ciutadans, fundades des d'ara sobre principis simples i indubtables, servisquen sempre per al manteniment de la Constitució i el benestar de tots [C].

Preàmbul de la «Declaració dels Drets de l'Home i del Ciutadà», 1789 [A]

1. Conèixer el text

En la lectura del text s'ha utilitzat la clau següent:

- **Subratllat:** idees principals.
- **Doble subratllat:** conceptes bàsics el significat dels quals és imprescindible conèixer per a comprendre el document.
- **A:** data, natura del document i idea principal del document.
- **B:** autoria del document.
- **C:** intencionalitat o funció del document.
- **Idea principal:** «exposar en una declaració solemne els drets inalienables i sagrats de l'home».

2. La classificació del text

- **Natura.** És un text de caràcter jurídic, ja que correspon a una declaració de drets.
- **Tema.** Polític. El document recull el Preàmbul de la *Declaració dels Drets de l'Home i del Ciutadà* (1789), un dels puntals del nou sistema polític que es va implantar a França després de la revolució.
- **Data.** 1789.
- **Autor.** Col·lectiu. L'Assemblea Nacional.
- **Context històric.** La Revolució Francesa és l'inici del cicle revolucionari liberal a Europa, cicle que es prolongarà al llarg del segle XIX.

3. Desenvolupar el comentari

• Introducció

Es redactaran les dades extretes de la primera presa de contacte amb el text, indicant les idees principals, subratllades prèviament, i la funció del document i ressenyant breument el context històric: el període inicial de la Revolució Francesa, la creació de l'Assemblea Constituent i la precipitació de la crisi de l'Antic Règim.

• Desenvolupament

Explicació de les idees del text en la mesura que representen la crisi de l'Antic Règim a través d'un procés de canvis polítics, socials i ideològics a la França del final del segle XVIII.

Interpretar la *Declaració dels Drets de l'Home i del Ciutadà* en el context de la creació de l'Assemblea Nacional i de la Revolució Francesa. Valorar-ne la importància en la història.

Relació de la *Declaració dels Drets de l'Home i del Ciutadà* francesa amb altres declaracions del final del segle XVIII que van defensar els drets humans.

• Conclusió

Resum de les idees principals del document, en què es valore la importància que té com a manifest contra l'Antic Règim i com a anunci de la societat liberal del segle XIX.

